

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלוגית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלוגית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלוגית ואח'

18 יולי 2018

לפני כב' השופט שאול שוחט, סגן הנשיא

המערערת	פלוגית ע"י ב"כ עו"ד יוסי נקר	(ענ"א 36243-06-18)
	נגד	
המשיב	היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים" ע"י ב"כ עו"ד איריס ענבר	
המערער	היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים" ע"י ב"כ עו"ד איריס ענבר	(ענ"א 55960-06-18)
	נגד	
המשיבה	פלוגית ע"י ב"כ עו"ד יוסי נקר	
המערער	אלמוני – קטין באמצעות האפורטופא לדין עו"ד יקבה קאסה	(ענ"א 464-07-18)
	נגד	
המשיבים	1. פלוגית ע"י ב"כ עו"ד יוסי נקר	

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

2. היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים
חברתיים "שפירים"
ע"י ב"כ עו"ד איריס ענבר

פסק דין

1
2 1. מונחים לפני שלושה ערעורים שעניינם אחד – הכרזתו של קטין, יליד 14.12.12, בנה של
3 המערערת בענ"א 36243-06-18 (המשיבה/המשיבה 1 בשני הערעורים האחרים), כנזקק ודרכי
4 הטיפול שיש לנקוט בענייניו (המערערת להלן: "האם").

העובדות הצריכות לעניין

5
6
7 2. ביום 23.1.14 הובא הקטין, על ידי אמו, לבית החולים איכילוב. בבירור הרפואי עלה, כי רגלו
8 האחת שבורה ובשנייה קיים שבר ישן. הקטין טופל ואושפז בבית החולים למשך עשרה ימים
9 מכוח הודעה על נקיטת אמצעי חירום מיום 24.1.14, בהתאם לסעיף 11 לחוק הנוער (טיפול
10 והשגחה), התש"ך-1960 (להלן: "חוק הנוער") ותקנה 11(ב) לתקנות הנוער (טיפול והשגחה)

11 (הוראות שונות), התשכ"ב-1962.
12 האם נעצרה לשבעה ימים בחשד לפגיעה בקטין.

13
14 3. ביום 27.1.14, בהמשך לבקשה בהתאם לסעיף 12 לחוק הנוער, הוארך צו החירום למשך 30
15 ימים תוך מתן הוראה לבחון במהלך תקופה זו את האפשרות להחזרתו למשמורת האם או
16 הוצאתו מביתו לקלט חירום או משפחת אומנה.

17 בהמשך להחלטה זו ועם שחרורו של הקטין מבית החולים הושם הקטין בקלט חירום.
18

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

4. ביום 29.2.14 הגיש המשיב בקשה להכריז על הקטין כנוזק. הבקשה נקבעה לדיון ליום 10.3.14. האם לא התייצבה לדיון והדיון בבקשה נדחה ליום 26.6.14, תוך הארכת צו החירום. גם הדיון הנדחה לא התקיים נוכח הודעת המשיב בענ"א 36243-06-18 (להלן: "המשיב"), בבוקרו של יום הדיון, כי הגם שהאם עודכנה לגבי הדיון לא ניתן היה ליצור עמה קשר בשבועיים עובר לדיון כך שלא ניתן יהיה לקיימו. בהחלטתו קבע בית משפט קמא, כי רק לאחר שהאם תאוטר ייקבע דיון. צו החירום וההחלטות השונות שניתנו מאז הוצאתו הוארכו ב-60 ימים נוספים. משאותרה האם קבע בית משפט קמא דיון בבקשת הנזקקות ליום 25.11.14. בדיון זה היה אמור להינתן צו שיפוטי – בהסכמת האם - לחזרתו של הקטין לידיה תחת צו השגחה נוכח התפתחות חיובית שחלה בהתנהגותה כפי שיפורט להלן בפרק "דיון והכרעה". האם לא התייצבה לדיון, ובית משפט קמא קבע מועד חדש - 13.1.15; הוציא נגד האם צו הבאה; האריך את צו החירום על כל חלקיו עד למועד הדיון.
- רק ביום 13.1.15 התקיים דיון בבקשה להכרזת נזקקות בנוכחות האם. בית משפט קמא שמע את הצדדים, לרבות האם שנעזרה במתורגמן לשפה הטיגרית, והורה על הכרזת הקטין כנוזק והשמתו במשמורת רשות הסעד לקביעת מקום חסותו. תוקף ההחלטה לשנה מיום הינתנה.
- ביום 21.1.15 הועבר הקטין למשפחה אומנה, שם הוא שוהה עד היום.
- בהחלטה מיום 2.2.16 הוארך תוקף ההחלטה מיום 13.1.15 בשנה נוספת עד ליום 13.1.17.
- ביום 8.1.17, לקראת פקיעת תוקף ההחלטה האחרונה מיום 2.2.16, הגיש המשיב בקשה להארכתו ובקשה לקביעת מועד דיון בבקשה זו. בית משפט קמא קבע דיון ליום 4.2.17 והאריך את ההחלטה עד ליום הדיון. האם לא התייצבה אף לדיון זה. בית משפט קמא קבע מועד חדש לדיון ליום 18.6.17 והאריך את ההחלטה פעם נוספת עד למועד הדיון שנקבע. בתום הדיון, 18.6.17, אליו התייצבה האם, הורה בית משפט קמא על הארכת תוקף ההחלטה בשנה נוספת, עד ליום 18.6.18.
- לקראת פקיעת תוקפה של ההחלטה, הגיש המשיב בקשה נוספת להארכתה. הבקשה הוגשה ביום 21.5.18 ובין נימוקיה – מחלוקת בין המשיב לאם באשר להמשך דרכי הטיפול בקטין נוכח קבלת ייצוג לאם והגשת בקשות מטעמה לביטול הכרזת הנזקקות וצו ההוצאה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

1 ממשמורת. בית משפט קמא קבע, בו ביום, מועד לדיון ומינה לקטין אפוטרופוס לדין. בתום
2 הדיון שנקבע, (10.6.18) בו נכחו האם ובא כוחה כמו גם האפוטרופא לדין, נתן בית משפט
3 קמא, ביום 14.6.18, את החלטתו זו ההחלטה נושא הערעור שלפנינו.

4

5

ההחלטה נושא הערעור

6 .5. בפתח החלק האופרטיבי של ההחלטה ("דיון והכרעה") קובע בית משפט קמא:

7 "מטיעוני הצדדים בדיון שנערך עדיין עולה נזקקות הקטין אך המציאות מאז 13.1.15
8 השתנתה".

9 מכאן סקר בית משפט קמא את השינויים: לא הוכח כי האם אינה מנהלת (לעת הזו יש לומר)
10 חיים יציבים; האם שיתפה פעולה באופן טוב ומיטיב כבר כשנה; נפגשת בכל שבוע עם בנה;
11 הקשר בין השניים התחזק בשנה האחרונה; על פי תשובותיו של מי שמעסיק את האם
12 ש"העיד בצורה משכנעת" – על הקשר שלו עמה, העזרה הכספית שהוא נותן לה, סדרי
13 עבודתה, מגוריה ב"דירה יפה... 2 חדרים... לבד", הכאב שלה על כך שלקחו את הקטין ממנה
14 והרצון העז שלה לקבלו בחזרה ועל הקשיים שמערימים לפניה להיפגש עמו ולטפל בו "נותנים
15 לי אותו רק לשעה"; תצהיר האם עליו לא נחקרה ("ולכן יש לקבל את כל האמור בו") בו
16 פירטה את תלאותיה ותלאות הקטין מנקודת המבט שלה.

17

18 .6. מנגד, שלל בית משפט קמא את טענת המשיב, כי יש לתת משקל לחלוף השנים מאז השמתו
19 של הקטין במשפחת האומנה וקליטתו בה, אף מתח ביקורת על הימנעותו להניח לפניו חוות
20 דעת בדבר מסוגלות הורית השוללת את מסוגלותה של האם ולא פעל להכין תכנית להחזרתו
21 של הקטין לידי האם, נוכח התכלית העומדת בבסיס חוק האומנה – פתרון זמני להבדיל
22 מפתרון ארוך טווח.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"

ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית

ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1 לדברי בית משפט קמא "יציבות ומקום בטוח לגדול בו" לקטין אינן עילות להמשך הוצאתו
2 ממשמורת בוודאי שעה שלא הוכח, והנטל על המשיב, כי הוא לא יזכה לכך בדירת האם. בית
3 משפט קמא הבהיר, כי האם אינה שונה מאמהות רבות אחרות, במצבה ובמעמדה בישראל –
4 חד הורית וזרה ללא אישורי שהייה – ה"ממשיכות לגדל את ילדיהן על אף הקשיים, כלכליים
5 ואחרים, שאחרת יהיה צריך להוציא ילדים רבים ממשמורת אמותיהן הנמצאות במצב
6 דברים דומה".
- 7 לאחר שעמד על הפסיקה, אותה מצא כרלבנטית לענייננו, קבע בית משפט קמא כי המשיב לא
8 הניח לפניו, לא במסגרת הבקשה אף לא במסגרת הדיון, "ולו עילה לגיטימית אחת או ראייה
9 היכולה לבסס בקשה להשאר הקטין בצו הוצאה ממשמורת... והשמתו במשפחת אומנה
10 לתקופה ארוכה, בוודאי לא לשלוש שנים כפי שהתבקש וגם לא לשנה מלאה. זה לא
11 המקרה".
- 12 בית משפט קמא סבר שהדו"ח שהונח לפניו, ממרכז "קשת לגיל הרך" (אליו אדרש בהמשך),
13 לא מבסס עילה מספקת למתן הסעד המבוקש בבקשה; אין בו טעמים המצביעים על כך
14 שהאם נעדרת "כל יכולת בסיסית לטפל בקטין" או על סיכון לקטין או להתפתחותו אם
15 יוחזר לידי האם. הניכור שנוצר בין הקטין לאם, אין בו די כדי לבסס עילה כאמור, בוודאי
16 שעה שמקורו בהפרדה "מלאכותית שלאורך זמן גורמת" לאותו ניכור.
- 17 בית משפט קמא גם לא ראה לתת משקל לדיווח שהונח לפניו על ידי האפוטרופא לדין שנאמר
18 "בחצי פה ובשפה רפה", דיווח שאין בו כדי למלא את העדרה של חוות דעת מקצועית. לפיכך,
19 כך בית משפט קמא, משלא נקבע בשום שלב, באופן פוזיטיבי, כי אין לאם מסוגלות הורית,
20 הנחת היסוד היא כי יש לה את המסוגלות ולו הבסיסית לספק לקטין "את מה שהוא מקבל
21 במסגרת האומנה" ויכולת זו תלך ותתחזק ככל שהשניים יבלו יותר יחדיו, בוודאי שעה שאין
22 עסקינן בקטין בעל צרכים מיוחדים.

23

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

7. על רקע דברים אלה פנה בית משפט קמא והתווה תהליך הדרגתי שבסופו יוחזר הקטין למשמורת האם, מבלי לבטל את הכרזת הנוקדות, אותה האריך לשנה נוספת, בכפוף לדרכי טיפול אותן פירט:
1. החל מסוף שנת הלימודים היינו 1/7/18 הקטין יגיע להתגורר בבית המשיבה בכל סוף שבוע שני וזאת במשך חודש יולי שנה זו.
2. החל מחודש אוגוסט [1/8/18] שנה זו הקטין יתגורר בבית המשיבה בכל שבוע בימים א, ב, ג, וכן בכל סוף שבוע שני, כאשר אם יושם בקייטנה באחריות המשיבה להבאתו ולקיחתו בחזרה מן הקייטנה.
3. גורמי הרווחה יכינו תכנית טיפול לקטין שתכלול בין היתר, הכנסת סומכת לבית המשיבה בחודשים יולי-אוגוסט-ספטמבר שנה זו, על מנת לעקוב אחר התפתחות הקשר בין המשיבה והקטין ופתרון בעיות ככל שיווצרו, כמו כן יבוצע מעקב רפואי, ומעקב סוציאלי.
4. החל משנת הלימודים הבאה היינו מיום 6/9/18 יומר צו הוצאה ממשמורת בצו השגחה והקטין יעבור להתגורר בבית המשיבה באופן מלא, ישולב במסגרת חינוכית בקרבת דירת המשיבה באחריות ופיקוח מלא של גורמי הרווחה תחת צו השגחה.
5. גורמי הרווחה יספקו סיוע למשיבה, וחזקה עליהם שהסיוע הנ"ל יינתן בהתאם לצרכי הקטין והמטפלים בו. מדובר בעזרה כלכלית וטיפולית סבירה כמקובל [כמאמר בית המשפט המחוזי בעמ"צ 3387-02-16 הנ"ל].
6. עו"ס לחוק נוער תגיש דוחות מעקב לגבי מצב הקטין והתקדמות התכנית האמורה. דו"ח יוגש ביום 30/7/18, 15/8/18 ולקראת מעבר הקטין לבית המשיבה יוגש דו"ח עדכון ביום 25/8/18 לגבי ההכנות ותכנית לביצוע המעבר למגורים בדירת המשיבה.
7. לאחר מכן יוגש דו"ח בכל 60 יום.
8. משטרת ישראל תסייע בביצוע צו זה בכל עת ומקום שידרשו על ידי עו"ס לחוק נוער.
9. תוקף החלטה זו כאמור שנה – צו הוצאה ממשמורת בתוקף עד יום 6/9/18 והחל מאותו יום יומר לצו השגחה תחת (כך במקור ש' ש') ישהה הקטין כאמור בבית המשיבה".

הערעורים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

8. המערערת, המשיב, האפוטרופא לדין – אף אחד מהם לא השלים עם החלטתו של בית משפט קמא. כל אחד מהם הגיש ערעור משלו.
- המערערת, אשר בירכה על המגמה המסתמנת מההחלטה, מלינה על אי ביטול צו הנוקקות והמשך תחולתו;
- המשיב על ההחלטה גופא – שהינה מוקדמת מדי, לא מנומקת; אינה מצביעה על בסיס המסביר איזה שינוי חל באם אשר הוביל אותו לקבוע כי כיום היא הורה טוב דיו זאת לאחר שנים בהם הוא עצמו סבר כי היא אינה כשירה לגדל את בנה, ובניגוד לעמדה המקצועית אשר עמדה בפניו הסבורה שאין לה יכולות הוריות "טובות דיין", כמו גם על "תכנית ההחזרה" של הקטין ש"אינה מידתית, אינה מותאמת לקשר בין הקטין לאמו, ועלולה לגרום לו נזק רב";
- האפוטרופא לדין - על המתווה שקבע בית משפט קמא. לטעמה, איחודם של קטינים עם הוריהם הביולוגיים, לאחר שהות ממושכת במשפחת אומנה, מלווה לא פעם בקשיים משמעותיים עבור הקטין ובאתגרים עבור ההורים. לפיכך, על מנת להבטיח את הצלחת האיחוד ולמנוע מהקטין טלטלה נוספת אם חלילה הוא לא יצלח "יש חשיבות רבה בבניית תכנית אחראית זהירה ושקולה, שתבטיח במידת האפשר מענה לצרכים השונים והמורכבים, היערכות לאתגרים בצורה מיטבית וחשיבה כיצד ניתן להקל ולתמוך את המהלך על מנת לסייע ככל הניתן להצלחתו". האפוטרופא לדין מצביעה על מספר שאלות חשובות, לטעמה, שנותרו ללא מענה (ס' 41-42 לעיקרי הטיעון שלה בערעור שהגישה) אף מעלה תהיות וקשיים ביחס להתנהלותה של האם וקשיי התקשורת בינה לבין הקטין (שס, ס' 43-45) מה שמחייב את המסקנה, כי תכנית השבה קצרת מועד שלא מאפשרת תמיכה, העמקה ותכנון מוקדם תפגע בטובת הקטין ובזכויותיו. לדבריה, "ראוי לוודא כי נבנתה תכנית ראויה וכי הוכנה מעטפת שתבטיח הכלה של הקיים והצרכים הקיימים ואלה אשר אף צפויים להתעורר בעקבות השינוי ותגדיל את הסיכוי להצלחת האיחוד". האפוטרופא לדין הוסיפה ופירטה את הדברים שעל התכנית לתת להם מענה, אף הציעה מתווה משלה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

1

2

דיון והכרעה

3 9. השמת קטין במשפחת אומנה הינו מקרה פרטי של סעיף 3(4) לחוק הנוער. זהו מקום החסות

4 שרשות הסעד רשאית לבחור בו מקום ובית המשפט הורה על הוצאתו של הקטין ממשמורתו

5 של האחראי עליו. ההלכות המשפטיות המנחות את בית המשפט בכל הנוגע להפעלתו של סעיף

6 3(4), לא רק בשלב בו ניתן צו ההוצאה ממשמורת לראשונה אלא כל אימת שמבוקשת הארכתו

7 – אמצעי אחרון כשכלו כל הקיצין וכו' – ידועות וברורות ואינן צריכות ראייה - ואין להקל

8 בהן רק משום שבהשמת אומנה מדובר.

9

10 10. השמה חוץ ביתית, ככל שהוחלט עליה, מיועדת להוות פתרון זמני למצב עובדתי המתקיים

11 בקטין כמתואר בסעיף 3 לחוק הנוער. אין היא אמורה להוות פתרון של קבע. אם משתנות

12 הנסיבות וחדל המצב העובדתי, שהביא להשמה החוץ ביתית, מלהתקיים בקטין - יש להורות

13 על ביטול צו ההוצאה ממשמורת והמרתו בצו השגחה בקהילה, תוך השבת הקטין לידי הוריו.

14 הטעם לכך אינו נעוץ רק בזכותם הטבעית והראשונית של ההורים להחזיק בילדם הקטין

15 ולגדלו אלא בראש ובראשונה בזכותו של הקטין לגדול אצל הוריו הטבעיים. זכות זו של

16 הקטין לא מצאה ביטוי חקיקתי בחוק הנוער. בחוק אומנה לילדים, התשע"ו-2016 (להלן:

17 "חוק האומנה") מצאה גם מצאה. סעיף 3(א) לחוק מקבע זכות זו באומרו "זכותו הטבעית

18 של ילד לגדול בבית הוריו..." ואם לא די בכך, מבהיר, כי "אם הוצא ממנו – לחזור אליו..."

19 ס"ק (ב) מוסיף ואומר, כי "כל פעולה או החלטה בעניינו של ילד הנוגעת להשמתו באומנה

20 (ובכלל זה עצם ההחלטה על השמתו בסידור זה – ש' ש') תיעשה תוך הבטחת כל זכויותיו",

21 ובראש ובראשונה את זכותו הטבעית לגדול בבית ההורים, ואם לא שפר עליו גורלו והתקיימו

22 התנאים להוצאתו, אין לראות בכך אלא פתרון זמני ויש לעשות לחזרתו אליו. משום כך,

23 משום היות האומנה פתרון זמני עד להשבת הקטין לבית הוריו, קובע חוק האומנה, כי בחירת

24 משפחת האומנה תיעשה תוך הבטחת זכותו "לשמירת רציפות ויציבות של קשריו הרגשיים,

25 חינוכו, הרקע האתני, הדתי, התרבותי והלשוני שלו ומאפייניו היחודיים האחרים". קרי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1 זכותו וכי "תישמר זהותו האישית והתרבותית בהשמתו ובכלל זה שמו, שפתו, דתו
2 ותרבותו" (סעיף 12 לחוק האומנה). דווקא מטעם זה ניתנת עדיפות לאומנת קרובים (סעיף
3 32(1) לחוק האומנה; ר' גם סעיף 38 לחוק האומנה על סעיפיו הקטנים הרלבנטיים) ונדרשת,
4 ככל האפשר, קרבת מקום בין מגורי משפחת האומנה לבין קרבת הורי הקטין או בני משפחה
5 שיש לו עמם קשרים משמעותיים (סעיף 32(3) לחוק האומנה) – והכל תוך שמירת זכותו לדעת
6 מי הם הוריו, להכיר אותם ואת בני משפחתו ולשמור על קשר אישי עמם (סעיף 9 לחוק
7 האומנה), מתוך הכרה באחריותם, בחובותיהם ובזכויותיהם על ילדם הקטין. הכרה זו
8 מחייבת שכל פעולה או החלטה בנוגע להשמת ילד באומנה ובנוגע לילד באומנה תיעשה
9 בשותפות עמם (ככל האפשר) תוך הבטחת זכותם להביע את דעתם בתהליכי התכנון והטיפול,
10 מעבר לקבלת מידע אודותיו (סעיף 33 לחוק האומנה). לא בכדי מעמיד סעיף 31(ב) לחוק
11 האומנה את ההחלטה על חזרתו של הקטין לבית הוריו כאפשרות הראשונה להפסקת תהליך
12 ההשמה.
13
14 11. טרחתי ופירטתי את ההוראות הנ"ל בחוק האומנה כדי להבהיר – קטין המוצא ממשמורת
15 הוריו, מבית הוריו, ומושם באומנה, נושא על גבו את הזכות לשוב על עקבותיו לבית הוריו,
16 לחזור ולגדול בביתם.
17
18 את זאת חשוב להבהיר בראש ובראשונה להורי האומנה, המקבלים קטין לחזקתם ולא פחות
19 חשוב – כדבר המובן מאליו – לשירותי הרווחה הסובבים את ההחלטה בדבר השמה באומנה
20 והאמונים על יישומה: "ועדת תכנון טיפול והערכה; ועדת אבחון; וכל גורם אחר המוסמך על
21 פי דין להחליט על השמה" (סעיף 2 לחוק האומנה – הגדרות), לרבות העו"ס לפי חוק הנוער
22 ומנחה האומנה (ר' הגדרתם בסעיף 2 לחוק האומנה – הגדרות).
23

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1 על כל הגורמים הללו להבין ולזכור, כי קטין שהושם באומנה זכאי לחזור ביום מן הימים
2 לבית הוריו ויפה שעה אחת קודם, כל עוד טובתו אינה "מחייבת את גידולו (המשך גידולו יש
3 לומר ש' ש') מחוץ לבית הוריו..." (סעיף 3(א) לחוק האומנה).
4
5 לפיכך, תכנית טיפול, כל תכנית טיפול שחוק האומנה מורה על הכנתה (סעיף 36 לחוק
6 האומנה) צריכה לקבוע את משכה הצפוי של האומנה (ס"ק (4)) ולכלול בין מטרותיה את
7 חזרתו של הקטין לבית הוריו, במועד כלשהו, כחלק מזכותו הטבעית לגדול בביתם, תוך
8 קביעת מהלכים ודרכי פעולה טיפוליים שיבטיחו את הגשמת זכותו זו של הקטין.
9 וכך קובע סעיף 36(א)(5) לחוק האומנה:
10 "36(א) קבע גורם מוסמך, כי ילד יושם במשפחת אומנה, יכין בעבורו גורם מוסמך תכנית
11 טיפול כללית ובה פירוט בכתב לגבי כל אלה:
12 .....
13 (5) מאפייני הקשר של הילד עם הוריו ומשפחתו, צרכיו ותדירותו, לרבות
14 האמצעים שיש לנקוט כדי לסייע להורים ביצירת תנאים שיאפשרו את
15 שמירת הקשר הרציף עם ילדם ואת חזרת הילד לביתם והכל בהתאם
16 למטרות תכנית הטיפול." (הדגשה שלי ש' ש').
17
18 **למקרה שלפנינו**
19 13. ביום 11.7.18 התקיים דיון בערעורים שבכותרת במהלכו שמע בית המשפט ארוכות את
20 הצדדים. ביום 15.8.17 שמע בית המשפט, על פי בקשתם, ומכוח חובתו על פי סעיף 44 לחוק
21 האומנה, את הורי האומנה. על פי סעיף זה משפנו הורי האומנה וביקשו להשמיע את עמדתם
22 בהליך המתנהל לפני בית המשפט, חובה על בית המשפט לשמוע אותם מקום ודעתם לא
23 נשמעה. לאחר כל אלה, הצעתי למשיב לצמצם את הערעור שהגיש לשאלת דיוחה ומידתיותה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1 של התכנית שהתווה בית משפט קמא להשבת הקטין לידי האם. המשיב התנגד והודיע, כי
2 הוא עומד על ערעורו, כי יש לבטל בכלל את החלטת בית משפט קמא.
- 3
- 4 14. על רקע הוראות חוק האומנה שפורטו לעיל – וכל הצדדים טענו על פיו ומכוחו – קשה להלום
5 את התנהלותו של המשיב במקרה שלפנינו.
- 6 בחנתי את המסמכים שצירפו הצדדים וכתבי טענותיהם בערעור. טרחתי ובדקתי את תיק
7 הנזקקות בבית משפט קמא. לא מצאתי את אותה תכנית טיפול שחוק האומנה מורה על
8 הכנתה, תכנית עם אופק חזרה של הקטין לאמו. מה כן מצאתי? ארבעה תסקירים – 28.1.16;
9 9.2.17; 8.6.17; 6.6.18 – בהם מתבקשת הארכת ההשמה כל פעם לשלוש שנים! נדמה, כי
10 המשיב אינו רואה בעיה שהקטין, יליד דצמבר 2012, ישהה מחוץ לבית הוריו עד יוני 2021,
11 וישלים פרק זמן של שבע וחצי שנים (מאז ההודעה על אמצעי חירום – 24.1.14), מתוכם שש
12 וחצי שנים במשפחת אומנה (שתחילתה בינואר 2015), עת יהיה כבן תשע שנים, והסוף מי
13 ישורנו?
- 14
- 15 בכך, חוטאים המשיב ושלוחיו לתכליתו של חוק האומנה ולחובתם ליצירת אופק חזרה של
16 הקטין לאמו.
- 17
- 18 אמנם, "אור שלום", הגורם המפעיל לפי חוק האומנה שלח מדי פעם דיווחים "על ילד
19 במשפחת אומנה" אודות הקטין. אחד הדיווחים שהוגש לעיוני הוא דיווח מיום 8.2.18 (מוצג
20 כ"ט למוצגי המשיב). בדיווח אנו מוצאים מידע על הקורות את הקטין, תיאורו במשפחת
21 האומנה, כמו גם על הקשר בינו ובין האם, תיאורו במסגרת החינוכית והקשר שלו עם גורמים
22 אחרים.
- 23 בחלק ההמלצות נכתב:

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"

ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית

ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1 "לאור האמור לעיל, נראה כי הקטין השתלב בצורה טובה מאוד במשפחת האומנה, הוא חש
2 תחושת שייכות חזקה להורים האומנים ונראה כי צרכיו השונים נענים בצורה מיטבית.
3 לאור גילו הצעיר של הקטין, אנו רואים חשיבות רבה ביצירת בית קבוע ויציבות בחייו של
4 הקטין לצד שמירה על הסדרי ראייה קבועים וקשר יציב עם אמו".
- 5
- 6 התכנית גובשה, כך נכתב בדיווח, עם ההורים האומנים בלבד. האם לא הייתה חלק ממנה. די
7 בשמירה על הסדרי ראייה בינה לבין הקטין במתכונת המצומצמת של שעה בשבוע. לא יותר.
8 ברם, במהלך כל השנים בהם שוהה הקטין במשפחת האומנה לא הוכנה כל תכנית – ומכל
9 מקום לא הוצגה לפני בית משפט קמא, אף לא בפניי – שבאה להבטיח את מודעותו של הקטין
10 לרקע האתני שלו, לרקע התרבותי והלשוני שלו, אף לאמונתו הדתית. כיצד הבטיחו שלוחיו
11 של המשיב את זכותו של הקטין לשמירת זהותו האישית והתרבותית ובכלל זה שפתו, דתו
12 ותרבותו? הקטין, נוצרי בדתו, אריתראי בלאומיותו וברקע האתני והתרבותי שלו, ושפתו
13 אמורה להיות טיגרית. הקטין גדל כילד ישראלי לכל דבר ועניין, דובר עברית (שוטפת – כך
14 על פי סרטון הוידאו שהוצג לפניי על ידי הורי האומנה), מתחנך בגן ישראלי וחבריו כולם
15 ישראליים. האם, גם אם עברית רצוצה בפיה, דוברת טיגרית והעידה בהליך בבית משפט קמא
16 אף אמרה דברים בפניי באמצעות מתורגמן. מתורגמן גם ליווה את האם במגיעה עם שירותי
17 הרווחה.
- 18
- 19 לכאורה, מבחינת שירותי הרווחה מצב זה יכול להימשך עד אין קץ שאחרת לא ניתן להבין
20 את התנגדותו של המשיב להצעתו להתמקד בבניית תכנית שיהא בה כדי ליתן אופק חזרה,
21 מתי שהוא, לקטין, לבית הוריו.
- 22
- 23 בהקשר זה שאל בית משפט קמא את עצמו ובצדק 'עד מתי, ואם לא עכשיו אימתי? מאז
24 החלטתו בינואר 2015, בה הורה על השמת הקטין באומנה, מצא עצמו בית משפט קמא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1 מאריך את ההשמה באומנה כל פעם בשנה תוך שהוא דוחה את הבקשה להאריכה בשלוש
2 שנים.
- 3
- 4 16. בדיון שהתקיים לפניו, ביום 14.6.18, ראה בית משפט קמא, שוב, שלא להיעתר לבקשת
5 המשיב להארכת ההשמה לשלוש שנים ואף צעד צעד נוסף – התווה תכנית טיפולית שבסופה,
6 אם תצלח, יחזור הקטין לבית הוריו.
- 7
- 8 17. במהלך הדיון הונחו לפני בית משפט קמא ממצאים שונים שעלו מהחומר שהוגש לעיונו
9 ומדברי הנוכחים:
- 10
- 11 • בבקשה לקביעת מועד בעניינו של הקטין, שהוגשה ביום 21.5.18, לקראת פקיעת תוקפו
12 של צו ההשמה שניתן לגביו, צוינו הדברים הבאים:
- 13 "החל ממרץ 2017 ישנו קשר טיפולי רציף בין האם לעו"ס המשפחה ובמשך כשנה התקיימו
14 מפגשים קבועים ביניהם בתדירות של פעם בשבועיים. לאור התרשמותה של העו"ס
15 משיפור במצבה הנפשי של האם הוחלט לחדש את זמני השהות שלה עם הקטין, בליווי
16 ובפיקוח. חידוש הקשר בין האם לקטין נעשה בתהליך הדרגתי ובליווי מקצועי של מנהל
17 מרכז "קשת" לגיל הרך ובמהלך התקופה שבין ספטמבר 2017 – פברואר 2018 התקיימו 15
18 מפגשים במסגרת זו. בשל הנתק הממושך שקדם לחידוש הקשר התקיימו בתחילה
19 המפגשים בין האם לקטין בנוכחות אחד מהורי האומנה ובהמשך בליווי של מנהל המרכז
20 בלבד.... על פי דיווח צוות המרכז ישנה אווירה טובה במפגשים והקטין משחק עם האם
21 בהנאה במשחקי כדור. יחד עם זאת בתחילת כל מפגש נדרש חיזור מצידה של האם וסיוע
22 של עו"ס המרכז על מנת לשדל את הקטין להצטרף אליה." (ההדגשות שלי ש' ש').
- 23

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1 על דברים אלה חזר המשיב גם בתסקיר, מיום 6.6.18, שהוגש לקראת הדיון.
- 2 • דיווח האפוט' לדין – האפוט' לדין ציינה, כי במפגש שלה עם הקטין, בבית משפחת
3 האומנה, הוא דיבר איתה על אמו הביולוגית לה קרא "אמא ט" וכי הוא עשה הקשר
4 מדהים, אף שאל אותה אם היא קשורה לאמו. משהשיבה לו בחיוב, הוא אמר שהוא פוגש
5 את האם פעם בשבוע ומשחק איתה בכדור (עמ' 20 לפרוט' ש' 21-22). האפוט' לדין ציינה,
6 כי היא מאמינה שהאם עשתה תהליך אך אין לה את הכלים לבוא ולומר היום, כי טובתו
7 לחזור לאמו. לדעתה טרם בשלו התנאים. בהגינותה נמנעה מלחוות דעה מקצועית וציינה,
8 כי חששותיה מבוססים על המסמכים שקיבלה ומהמטפל (עמ' 24 לפרוט').
- 9 • עדותו של המעסיק שהעיד "בצורה משכנעת" על העזרה והתמיכה הכספית שהוא מעניק
10 לה, כמו גם על הסיוע שהוא נותן לה.
- 11 • האם עובדת בעבודה מסודרת ומתמידה בה. היא מתגוררת בדירה בת שני חדרים.
12
- 13 18. על רקע דברים אלה דומה שהאם עשתה כברת דרך חיובית מאז שהקטין הוצא ממשמורתה
14 בוודאי על רקע הקשיים שעמדו ועומדים בפניה, כשוהה בלתי חוקית בפועל, מבחינת השפה,
15 תקשורת, שלא לדבר על הקשיים הכלכליים שמאלצים אותה לעבוד ולהתפרנס. חל אף שיפור
16 במצבה הנפשי. גם המשיב מודע להתקדמות שלה, אלא שלטעמו אין די בכך אפילו להתוות
17 תכנית כאמור.
- 18
- 19 האמנם?
- 20 המשיב לא סבר כך במהלך נובמבר 2014 עת התנהלותה של האם הייתה הרבה פחות טובה,
21 הרבה פחות מכילה מבחינת הקטין. ואבהיר!
- 22 על אף הקשיים באיתור האם והעדרה מהדיונים בתחילת הדרך (ולא מדובר בהיעדרות רצופה
23 שכן אין מחלוקת שהאם יצרה מדי פעם קשר עם שירותי הרווחה ואף נפגשה עם הקטין),
24 משגילתה האם אחריות, כבר במחצית 2014, והביעה נכונות לשתף פעולה עם שירותי הרווחה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"

ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית

ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

1 – שינתה את שעות עבודתה ואף החלה להיפגש עם הקטין באופן קבוע, אחת לשבוע, תוך
2 שהיא מצליחה ליצור קשר עם הקטין ולגלות סבלנות והבנה כלפיו – הוחלט, כי "טובת האם
3 והקטין היא להשיב את הקטין למשמורת האם בגיבוי צו השגחה ותוך ליווי מקצועי
4 אינטנסיבי" (כך בתסקיר מיום 20.11.14). בקשה ברוח זו, בהסכמת האם בכתב, הוגשה לבית
5 משפט קמא למרות שרק כמה חודשים לפני כן נחשדה האם בפגיעה פיזית בקטין. לדברי
6 המשיב, כך בבית משפט קמא, ההסכמה על ההחזרה הייתה משום קיומה של "תחושה
7 שהילד יוכל לחזור לאם שלא תזיק לו". חשד זה הוזם, נכון להיום. מכל מקום לא הוגש נגד
8 האם כתב אישום. אכן, מהלך זה לא צלח. שירותי הרווחה חזרו בהם משהאם לא הסכימה
9 לדרישתם, מחשש שתאבד את מקום עבודתה, לשהות עם הקטין מס' ימים ברצף על מנת
10 להקל על הסתגלותו לחזור אליה ואף נעדרה מהדיון הראשון שנקבע בבקשה (ר' תסקיר מיום
11 12.1.15 שהוגש לקראת הדיון). כתוצאה מכך, בדיון שנערך מיום 13.1.15 בבקשה, בנוכחות
12 האם, נפל הפור – הקטין הוכר כנזקק ונקבעה השמתו באומנה חסויה.

13

14 בית משפט קמא נדרש בהחלטתו נושא הערעור לשינוי המגמה הזו של המשיב והביע את
15 תמיחתו על השינוי הכה משמעותי בטווח כל כך קצר. לדבריו, ואין לי אלא להסכים עמו:
16 "אם רצתה המדינה אז להחזיר את הקטין כאשר מצבה של המשיבה היה קשה בהרבה,
17 הרי שהיום המשיבה התבססה, הופיע מטעמה אדם שהעסיק אותה בעסק שלו הקרוב
18 לדירתה ומכיר אותה היטב, מסייע לה....ומציין כי יסייע לה בכל לרבות במימון אם יהיה
19 צורך. לכן מצבה של המשיבה הוטב והיא אף משתפת פעולה בקשר עם הקטין כנדרש" (עמ'
20 12 להחלטה נושא הערעור).

21

22 19. צא ולמד – האם אינה חסרת תקנה. מפגשיה עם הקטין אחת לשבוע במשך שעה ושינוי שעות
23 העבודה שלה כדי שתתפנה אליו (אם כי לא במשך ימים רצופים בהיותה עובדת קשה, חד
24 הורית, שצריכה להתפרנס ולפרנס בארץ זרה לה ללא אישורי שהייה) הביאו את שירותי
25 הרווחה למסקנה, כי יש לה מסוגלות הורית מספקת לקבלת הקטין לידיה כבר אז, לפני

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1 כשלוש וחצי שנים. אם כך היו פני הדברים אז, מדוע כיום כשמצבה של האם השתפר כאמור,
2 עומד המשיב ומסרב אפילו לשמוע על תכנית טיפול (להבדיל מחזרה מיידית) ובה אופק
3 לחזרתו של הקטין לבית אמו? ואף מבקש להאריך את האומנה לשלוש שנים!!!
4
5 20. לא נעלם מעיניי הדו"ח של מנהל מרכז "קשת לגיל הרך" (עו"ס בהכשרתו) שהונח אף לפני
6 בית משפט קמא. הדו"ח איננו חיובי מבחינת האם, וככלל עולה ממנו, כי המיומנויות ההוריות
7 שלה בלשון המשיב "אינן טובות דיו". האם בשל כך יש לסגור בפניה ובפני הקטין את הזכות
8 לשוב ולהתאחד? מדובר באם, כך לפי הדו"ח, צעירה, נעימה, מכבדת, עדינה, שקטה ומחויבת
9 לתהליך – לתהליך בו תשפר את המיומנויות שלה עד לרגע בו תוכל לקבל אליה בחזרה את
10 בנה.
11
12 לדעת המשיב, כל עוד לא תוכיח האם, כי היא כשירה ומסוגלת לטפל בבנה, אין מקום
13 להחזירו לידיה. התהפכו היוצרות. על המשיב להוכיח, כי האם איננה כשירה. דרישתו היום
14 לערוך לאם אבחון מסוגלות הורית, ארבע וחצי שנים אחרי שהקטין הוצא ממשמורתה, אינה
15 במקומה. ככל שסבר שיש מקום לכך היה עליו לפעול לבצע את האבחון בתחילת הדרך
16 ולרתום את בית המשפט לשם כך. זה לא נעשה אולי משום ש"עדיין לא נעשה בארץ בכלל
17 אבחון להורים זרים. אפשר לנסות..." (פרוט' הדיון בבית משפט קמא עמ' 22 ש' 12-13).
18
19 21. עיון בדברי המשיב בבית משפט קמא מלמד, כי במצב הדברים היום יש ליתן, לטעמו, משקל
20 לחלוף השנים בהם נמצא הקטין במשפחת האומנה. כך כלשונו:
21 "מה שהשתנה זה חלוף השנים יש לו משקל. השנים חלפו והוא חי במשפחה אחרת. מתוך
22 3 שנים האם הייתה במצב פחות טוב ולא תפקדה ולא הגיעה להסדרי ראייה ונעלמה למשך
23 כמה חודשים. בחודשים האחרונים יש תפקוד טוב של האם. יש משקל ל-4 השנים שחלפו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1 באמצע שבתכם וברובם היא לא הייתה." (עמ' 26 לפרוט' בבית משפט קמא מיום 10.6.18
- 2 ש' 4-12).
- 3 העמדת חלוף הזמן כנימוק לאי החזרתו של קטין לאמו, ולמצער כנימוק נגד הכנת תכנית
- 4 טיפולית עם אופק החזרה, מנוגדת לרוח ולתכלית של חוק האומנה, ולא אחזור על הדברים.
- 5 בניגוד לעמדת המשיב, הציגה האפוט' לדין עמדה מכילה ופרגמטית יותר. עמדתי על כך .22
- 6 בסעיף 8 לעיל לפסק דיני. גם בדיון בערעור הבהירה האפוט' לדין את עמדתה, כי בנקודת
- 7 הזמן בה הקטין נמצא יש צורך בתכנית החזרה מטיבה והדרגתית "אשר יכולה לבנות את
- 8 ההשבה גם בשביל האם עצמה וגם בשביל הקטין" ויצאה נגד התכנית "המהירה" כלשונה
- 9 של בית משפט קמא (עמ' 7 לפרוט' הדיון בערעור ש' 12-16). בסיום דבריה אף הודתה, כי
- 10 "ככל הנראה נעשו טעויות בתיק זה" אבל אם מבקשים להשיב את הקטין לידי האם, "יש
- 11 לבנות תכנית טיפולית של הרחבת המפגשים, טיפול דיאדי מורחב של האמא לפחות פעמיים
- 12 בשבוע, עם מתורגמן, הרחבת הסדרי הראייה במהלך השבוע מחוץ למרכז קשר בליווי
- 13 סומכת, לשלב את האם באולפן לשפה העברית, לשלב את הקטין לשפה הטיגרית...וגו".
- 14
- 15 מעדיף אני את עמדתה של האפוטרופא לדין על פני זו של המשיב.
- 16
- 17 בית משפט קמא, ובצדק, דחה את בקשת המשיב להאריך את ההשמה של הקטין במשפחת .23
- 18 האומנה בשלוש שנים. מנגד דחה בית משפט קמא את עמדת האם לבטל כליל, כאן ועכשיו,
- 19 את צו ההשמה ואת הכרזת הנזקקות. גם בהחלטה זו אין להתערב. מצב הדברים כמתואר
- 20 לעיל אינו מאפשר ביטול הצווים והחזרת הקטין לאם באופן מיידי. זהו מתכון לכישלון.
- 21 מטעם זה אין מקום להיעתר לערעור האם המבקשת להורות כאמור, ולא ארחיב. בית משפט
- 22 קמא בחר בדרך הנכונה, לטעמי, אלא שהתכנית "מהירה" מדי כלשון האפוטרופא לדין.
- 23

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלוגית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלוגית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלוגית ואח'

18 יולי 2018

1	סוף דבר
2	24. על רקע כל הניתוח העובדתי והמשפטי לעיל, אני רואה לנכון שלא להתערב בהחלטתו
3	העקרונית של בית משפט קמא מיום 14.6.18 לפיה הגיעה העת לפעול להשבתו של הקטין לידי
4	האם. אני כן רואה לנכון להתערב בהדרגתיות המתווה עליה הורה בית משפט קמא ולקבוע
5	את ההוראות הבאות:
6	1. החל מיום 1.8.18 יורחבו הסדרי השהייה של האם עם הקטין לפעמיים בשבוע למשך
7	שעה אחת בכל פעם. החל מיום 1.9.18 יורחבו הסדרי השהייה לשלוש פעמים בשבוע תוך
8	הגדלת משך הביקור משעה אחת עד לשעתיים, בהדרגה.
9	במסגרת הסדרי השהות יתאפשר לאם לצאת עם הקטין מחוץ למרכז הקשר, בליווי בשלב
10	הראשון, על מנת ליצור אצל הקטין תחושת ביטחון כלפיה.
11	
12	הימים והשעות בהם יתקיימו הסדרי השהות בין האם לקטין ייקבעו על ידי שירותי הרווחה
13	בתיאום עם האם והורי האומנה, תוך התחשבות מרבית באם.
14	
15	2. האם תמסור את כתובת מגוריה לשירותי הרווחה.
16	
17	החל מיום 1.10.18 יתקיימו הסדרי השהייה של האם עם הקטין, כמפורט לעיל (3 פעמים
18	בשבוע), בביתה והיא תהא רשאית לצאת עמו מהבית על מנת לאפשר לה להעמיק את הקשר
19	עמו על דרך של ביצוע פעולות אמא-ילד.
20	

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1 3. החל מיום 1.11.18 יחל הקטין לשהות אצל האם במהלך כל סוף שבוע שני מיום
- 2 שישי, אחרי שעות הגן/הלימודים ועד יום ראשון. האם תהא זו שתיקח את הקטין מהמוסד
- 3 החינוכי בו הוא מתחנך ותחזירו לשם בבוקרו של יום א'.
- 4
- 5 4. בחלוף חמישה חודשים מיום פסק דיני זה, יתגורר הקטין בבית האם שלושה ימים
- 6 בשבוע החל מסיום הלימודים/הצהרון ועד למחרת בבוקר. האם תהא זו שתיקח ותשיב את
- 7 הקטין למוסד החינוכי. הימים ייקבעו על ידי שירותי הרווחה בתיאום עם האם והורי האומנה
- 8 תוך התחשבות מירבית באם.
- 9
- 10 5. החל מתחילת שנת הלימודים הבאה, 1.9.19, יומר צו ההוצאה ממשמורת בצו
- 11 השגחה, תסתיים האומנה, והקטין יעבור למשמורתה של האם באופן מלא, יתגורר עמה
- 12 וישתלב במסגרת חינוכית קרוב למקום מגוריה והכל באחריות ובפיקוח של שירותי הרווחה,
- 13 תחת צו השגחה.
- 14
- 15 6. מיד עם קבלת פסק דיני זה, תזומן האם לשירותי הרווחה (תוכל להתייצב עם בא
- 16 כוחה) על מנת להכין תכנית במסגרתה יסוכמו ותליכי טיפול והדרכה מתאימים לאם,
- 17 להגברת המיומנויות ההוריות שלה (טיפול דיאדי, העמדת סומכת, הדרכה הורית, לימוד האם
- 18 את השפה העברית והקטין את השפה הטיגרית וכיוצ"ב). תכנית זו, בחלקים הרלבנטיים
- 19 שלה, תלווה את האם במהלך כל התקופה עד לביטול הנוקקות והסרת צו השגחה, כמפורט
- 20 להלן.
- 21
- 22 גורמי הרווחה יספקו סיוע למשיבה, וחזקה עליהם שהסיוע הנ"ל יינתן בהתאם לצרכי הקטין
- 23 והמטפלים בו. מדובר בעזרה כלכלית וטיפולית סבירה כמקובל.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1
- 2 7. עו"ס לחוק הנוער תגיש לבית משפט קמא דו"חות מעקב לגבי מצב הקטין והתקדמות
- 3 התכנית האמורה. דו"ח ראשון יוגש ביום 1.9.18, ולאחריו ביום 1.10.18 ; 1.12.18 ; 1.3.19 ;
- 4 1.8.19 (לקראת מעבר הקטין לבית המשיבה באופן מלא ובו פירוט ההכנות למעבר).
- 5
- 6 8. בתום שנה וחצי מיום פסק דיני זה יידרש בית משפט קמא לשאלה אם לבטל את
- 7 הכרזת הנזקקות אם לאו. בקשה בעניין זה יכול שתוגש על ידי האם או על ידי שירותי הרווחה
- 8 מבעוד מועד.
- 9
- 10 25. בטרם אחתום –
- 11 ביום 15.7.18 התייצבו הורי האומנה באולמי. נרגשים, אף רועדים, ובעיניים דומעות סיפרו
- 12 את סיפורו של הקטין, סיפורם שלהם. נפשם נקשרה בנפשו ונפשו נקשרה בנפשם. את הטוב
- 13 ביותר הם מעניקים לו, עוטפים אותו באהבה ונענים לצרכיו. כהורים הם לו. יש להעריך
- 14 ולהוקיר תודה על פועלם.
- 15
- 16 בטוח אני, כי יקשה עליהם פסק דיני זה. אני תקווה, כי הורי האומנה מתוך מודעותם
- 17 וידיעתם, כי הקטין הושם בידם למשמרת זמנית, יגלו גדלות נפש וישכילו להבין, כי בשלב
- 18 כלשהו יש לפעול להשבתו לידי אמו, יולדתו. השלב הזה הגיע והותוותה תכנית הדרגתית לשם
- 19 כך. יהיה להם חלק חשוב מאוד בהצלחתה, ואני מקווה, כי תימצא הדרך שגם לאחר שהקטין
- 20 ישוב לבית האם, ימשיכו הם להיות חלק מחייו. זוהי מטרת האומנה. להורי האומנה, כל
- 21 הורי אומנה המקבלים ילד לחזקתם, צריך שתהיינה להם תעצומות הנפש לא רק להבין ולקבל
- 22 זאת אלא גם לסייע להגשמת תכליתה.
- 23

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ענ"א 36243-06-18 פלונית היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים
"שפירים"
ענ"א 55960-06-18 היועץ המשפטי לממשלה - מחלקה לשירותים חברתיים "שפירים"
נ' פלונית
ענ"א 464-07-18 אלמוני נ' פלונית ואח'

18 יולי 2018

- 1 אשר לאם – האם היא בתחילתה של דרך. דרך לא פשוטה שבסיומה, המוצלח כך יש לקוות,
2 תזכה לקבל את בנה חזרה לזרועותיה. עם זאת, עליה להבין, כי לא ניתן להורות על החזרת
3 הקטין באופן מידי, כמו שהיא מבקשת בערעורה. למען הצלחת המטרה של החזרת הקטין
4 אליה, יש צורך לבצע תהליך הדרגתי, מעט ממושך, משום הקשר הטוב שהתפתח בין הקטין
5 להורי האומנה, כך שלא ניתן לנתקו באבחה אחת.
- 6
- 7 **26. המזכירות תסרוק לתיק את פרוטוקול הישיבה של בית המשפט עם הורי האומנה תחת**
8 **הגדרתו כחסוי בפני הכל (למעט השופט וצוותו).**
- 9
- 10 **27. המשיב רשאי למסור עותק מפסק הדין להורי האומנה (על פי בקשתם).**
- 11
- 12 **28. פסק הדין ניתן לפרסום במתכונת בה נחתם ללא פרסום שמות הצדדים וכל פרט מזהה אחר.**
- 13
- 14 ניתן היום, ו' אב תשע"ח, 18 יולי 2018, בהעדר הצדדים.
- 15